

Omver- geblazen

NATIONAAL GLASMUSEUM (LEERDAM)

Boven
Ans Bakker
© Ans Bakker

In het museale landschap neemt het Nationaal Glasmuseum in Leerdam een bijzondere plaats in met de combinatie van een museumgebouw als 'glazen schatkamer' en een werkplaats waar de traditie levend wordt gehouden. In de Glasblazerij werken kunstenaars en ontwerpers samen met de glasblazers en creëren daar hun eigen glas. Dit is een heel bijzonder proces en eigenlijk al een kunstvorm in zichzelf. In het museum zie je het eindproduct, maar in de blazerij de weg ernaartoe.

'Werken met glas is voor beeldend kunstenaars een bijzondere ervaring'

Werken met glas is voor beeldend kunstenaars een bijzondere ervaring. Vaak is het de ontwikkeling van een vorm, waarin op basis van een goede voorbereiding en in samenwerking met de glasblazer een object ontstaat. Het eindresultaat is een mengvorm tussen dirigeren en inspelen op wat er gebeurt als het glas op zijn heetst is.

Uit de Zeeuwse slikken
Ans Bakker (Zwartsluis, 1963) is in 2003 begonnen met geblazen en gegoten glas. Ze combineert glas

met verschillende structuren en materialen, bijvoorbeeld mosselschelpen en de structuren van de Zeeuwse slikken. Bakker: 'De Oosterschelde raakt mij door de schoonheid en kwetsbaarheid van het landschap. Het is een leven op zichzelf, een onderdeel van vele levens, gestuurd door de getijden. Het water gaat in je zitten, de geur van zee en mosselen, herkenbare geluiden van vogels, wind, en bundels licht gereflecteerd door het water. In mijn serie 'Zeeuws Licht' leg ik uit hoe het voelt om aan dit water te staan. Wanneer je grote zwarte basaltblokken ziet kleuren, het water ziet spiegelen en de momenten ervaart die nooit meer hetzelfde zullen zijn. Ze wachten op je... de intense kleuren, de oervormen van steen, de slikken, zand, water, klei, de geluiden en getijden.'

De Minister van Keramische Zaken!

Heel anders is het werk van Koos Buster (Amsterdam, 1991). Als Minister van Keramische Zaken maakt hij bierkratten, brandblussers, schoonmaakmiddelen en veel meer van keramiek. In 2019 heeft hij met het Glasstipendium van Stichting Stokroos kennis kunnen maken met glas. Waarom moet een bierflesje

van glas zijn? En een ladder van metaal? Koos Buster heeft geen binding met het conventionele. Normaal gesproken komt alles direct uit zijn eigen handen, maar voor zijn glazen objecten moet hij samenwerken met een glasblazer. Toch blijven ook de glazen objecten te allen tijde echte Koos Buster-objecten die niet verfiind, maar robuust zijn en blijven.

Ambacht als inspiratie

In 2020 bracht meubelfabrikant Leolux de glazen bijzettafel 'Klaar' uit. De inbreng van het ambacht kan toegeschreven worden aan het van oorsprong Australische koppel Joel en Kate Booy, die sinds 1981 als Studio Truly Truly door het leven gaan. In 2017 lieten zij al een serie lampen vervaardigen in de glasblazerij. Als art directors van Leolux hebben zij een volgende stap gezet met een glazen bijzettafel.

Bulb Bullée

Een hele bijzondere vorm van inspiratie door ambacht is te zien in een serie lampen die Christien Meindertsma (Utrecht, 1980) ontwierp voor Thomas Eyck. Het glas van de lamp is geblazen door meester-glasblazer en geboren en getogen Leerdammer Gert Bullée, naar wie

Rechts
Bijzettafel
'Klaar'
© Leolux

de Bulb Bullée ook is vernoemd. Het ontwerp blijft dicht bij huis; de lampen zijn louter gefabriceerd uit de delen die nodig zijn om het glas te maken: een blaaspijp, een houten mal, gesneden uit het hout van een perenboom dichtbij het museum, en het glas. Zo wordt het glasblaasproces vereeuwigd in de lamp.

Zandglas

De samenstelling van glas kan ook een bijzonder vertrekpunt zijn. Dat bewijst AtelierNL, de Eindhovense designstudio van Nadine Sterk en Lonny van Ryswyck. Hun producten belichten de waarde en potentie van lokale grondstoffen. In hun project 'Zandglas' maken zij glas uit zand van Nederlandse bodem, verzameld uit plaatsen met een speciale geologische, historische of sociale betekenis. Elke reeks heeft een eigen kleur en textuur, afhankelijk van de plaats waar deze vandaan komt. Zo dragen de glazen de bronlocaties met zich mee. Inmiddels heeft AtelierNL een volgende stap gezet met de aanschaf van een mobiele smeltoven waarmee op locatie glas gemaakt kan worden.

Oranje boven

Hitte kleurt glas feloranje, maar

Links

ZandGlas
© Teun van Beers

Onder

Bulb Bullée
© Roel van Toer

Links

Bas Kusters
Pilonnen
© Nationaal Glasmuseum

Onder

Oranjevasjes
© Frieda Mellema

*‘Een pilon
waarschuwt
je en be-
schermt je.
De pilon is
mijn grote
vriend’*

tijdens de bewerking is weinig te zien van de uiteindelijke kleur van het object. Pas tijdens het koelen - een proces van 24 uur om alle spanning uit het glas weg te nemen - komen de kleuren weer tot leven. Oranje glas is warm geblazen maar uiteindelijk heel 'cool'.

Voor zijn project 'Safe Me' liet modeontwerper en beeldend kunstenaar Bas Kusters (Zutphen, 1977) life-size pilonnen uitvoeren in de glasblazerij. Een pilon lijkt een alledaags voorwerp, maar Kusters haalt de impact van de pilon naar boven: 'Een pilon waarschuwt je en beschermt je. De pilon is mijn grote vriend. Overal in het Amsterdams landschap prikkelt hij mijn gevoel, en maakt allerlei dingen in mij los.' De glazen pilonnen van Bas Kusters - in oranje en in alle kleuren van de regenboog - zijn inmiddels al tentoongesteld in musea en op beurzen.

Oranjevasjes

Leerdam heeft een lange traditie met oranje. Al sinds 1927 worden bij

belangrijke gebeurtenissen in de koninklijke familie de Oranjevasjes uitgebracht door Royal Leerdam Crystal. In 2021 is koningin Máxima 50 jaar geworden en in december wordt kroonprinses Amalia 18 jaar: mijlpalen die gevierd moeten worden. Sinds het verdwijnen van de productielocatie van Royal Leerdam Crystal worden de oranjevasjes geheel in traditie geblazen in de glasblazerij van het Nationaal Glasmuseum. De beide vasjes zijn ontworpen door de veelzijdige kunstenaar Ans Markus (Halfweg, 1947) en zijn mede geïnspireerd door de prachtige avondjurken waar de koningin en prinses vaak in te zien zijn. Markus: 'Mode is soms een sprookje en kan iets toevoegen aan een bestaan gekenmerkt door ernst en discipline'. De vasjes worden uitgebracht in gelimiteerde oplage.

T/m 20 maart 2022

Nationaal Glasmuseum Leerdam

Lingedijk 28, Leerdam

Glasblazerij, Zuidwal, Leerdam

Info: nationaalglassmuseum.nl

